

корпоративної культури частного образования, Предложены методы целенаправленного формирования организационной культуры учебного заведения. Кратко проинформировано об опыте использования этих методов в Киевском Лицее бизнеса.

Ключевые слова: организационная культура, корпоративная культура, целенаправленное формирование организационной культуры.

N.V. Nakonechna Purposeful formation of the organizational culture of the private school

The article considers the essence of the concept of "organizational culture". The author focuses on the distinction between the corporate culture of a particular branch of activity and organizational culture of a particular school. The specificity of the corporate culture private education is marked. Methods of purposeful formation of organizational culture of the school offered. The author briefly inform about the experience of using these methods in the Kiev Lyceum of business.

Keywords: culture, organizational culture, corporate culture, purposeful formation of organizational culture.

УДК 159.922

ТЕОРЕТИКО МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО КЛАСІФІКАЦІЇ ТА СТРУКТУРИ ПРОФЕСІЙНО ВАЖЛИВИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ

Нежданова Н.В.

здобувач кафедри клінічної психології ІПО ОНУ ім. І.І. Мечнікова

Стаття присвячена аналізу теоретико методологічних підходів до класифікації та структури професійно важливих якостей майбутнього фахівця з урахуванням сучасних професійних вимог до майбутніх спеціалістів. Метою статті є аналіз вітчизняних і зарубіжних наукових, науково-публіцистичних джерел, в яких присвячено увагу класифікації та визначенню структури професійно важливих якостей. У результаті дослідження, проведеного на основі теоретичного осмислення ряду наукових робіт, визначені структура і класифікація професійно важливих якостей майбутнього фахівця.

Загальна структура професійно важливих якостей майбутніх фахівців є досить складною і включає ряд основних категорій. Наявність яких є основною умовою ефективною реалізації професійної діяльності майбутніх фахівців. На основі проведеного аналізу, до структури професійно важливих якостей майбутнього фахівця, на нашу думку, слід віднести: психофізіологічні, характерологічні, а також соціально-обумовлені психологічні якості особистості.

Особистісний підхід до підготовки майбутнього фахівця у вищому навчальному закладі повинен полягати у створенні умов, за яких особистість зможе максимально реалізувати свій потенціал у майбутній професійній діяльності.

Ключові слова: професійно важливі якості, майбутній фахівець, класифікація професійно важливих якостей, структура професійно важливих якостей майбутнього фахівця.

Для успішного виконання професійної діяльності людина повинна мати низку характеристик, що у науці отримали назву професійно важливі якості – Professional and Personal Attributes, які є передумовою і гарантом успішної професійної діяльності. Тобто основною особистісного становлення майбутнього фахівця є розвиток його професійних якостей.

Представник кожного типу професії має свій комплекс особистісних якостей, які сприяють успішному оволодінню і подальшому виконанню професійної діяльності. У практичній діяльності здійснюється перетворення особистісно важливих якостей у професійно важливі якості, тобто відбувається екстеріоризація. Особистісний підхід до підготовки майбутнього фахівця у вищому навчальному закладі повинен полягати у створенні умов, за яких особистість зможе максимально реалізувати весь свій потенціал особистісно важливих якостей і здібностей у його майбутній професійній діяльності. Розуміння сутності професійних якостей, їх характеристик, структури та класифікації лежить в основі їх розвитку, як в ході навчання, так і в подальшій професійній діяльності. З'ясування професійно важливих якостей майбутніх фахівців

і їх формування в умовах техніко-технологічних змін потребують подальшого системного дослідження, зокрема в контексті розвитку і становлення, а тому розгляд класифікації та структури професійно-важливих якостей майбутніх фахівців є важливим і актуальним.

Мета наукової статті полягає у тому, щоб на основі аналізу вітчизняних і зарубіжних наукових, науково-публіцистичних джерел дослідити підходи до класифікації та визначення структури професійно важливих якостей майбутнього фахівця та на їх основі дати власне визначення.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Актуальності дослідження структури та класифікації професійно важливих якостей приділено увагу вітчизняних та зарубіжних учених різних напрямів, зокрема: психологічного (В.О. Бодров, Е.Ф. Зеєр, Є.О. Клімов, Н.В. Кузьміна, В.Г. Лоос, В.Л. Маріщук, А.К. Маркова, Л.Е. Орбан-Лембрік, В.Д. Шадріков), акмеологічного (О.О. Деркач, Н.В. Кузьміна, Л.Е. Орбан-Лембрік), ергономічного (Н.В. Алішев, А.С. Єгоров, Е.Є.О. Клімов, Г.В. Ложкін, Н.І. Повякель, Н.П. Реброва) та ін. Проте, незважаючи на фундаментальність праць названих учених, невирішеними залишаються ряд питань, як теоретичного, методологічного, так і практичного характеру стосовно професійно важливих якостей майбутнього фахівця на сучасному етапі розвитку суспільства, зокрема щодо змісту, класифікації та структури професійно важливих якостей майбутніх фахівців.

Виклад основного матеріалу. Сучасні професії вимагають від майбутніх фахівців самостійності, ініціативності, активності, вміння творчо й критично мислити, готовності до самовдосконалення і оволодіння великим потоком інформації, що постійно оновлюється. Майбутні фахівці мають бути конкурентоздатними, освіченими, самостійними в прийнятті відповідних рішень, гармонійно розвиненими особистими, які відповідають за результати своєї діяльності.

Однак, варто зазначити, що в науковій літературі відсутній єдиний підхід як до визначення поняття «професійно важливі якості», так і до класифікації та визначення структури професійно важливих якостей.

Так у відношенні щодо визначення поняття «професійно важливі якості» можна прослідкувати три основні позиції. Перший з них визначає професійно важливі якості як якості, які впливають на ефективність професійної діяльності. Другий під професійно важливими якостями пропонує розуміти якості, які сприяють успішному оволодінню певною професією та є необхідними для засвоєння спеціальних знань і навичок. Третій з них наголошує, що професійно важливі якості виступають в якості професійних вимог до фахівця.

Із визначень професійно важливих якостей слідує, що вони визначають ефективність засвоєння та виконання професійної діяльності. А отже, з одного боку професійно важливі якості складають основу професійної соціалізації майбутнього фахівця, під якою розуміють процес засвоєння та відтворення професійних знань, умінь, навичок, професійних норм, цінностей і поведінки, позитивного ставлення до роботи [1]. А з іншого боку, основні професійно цінні якості формуються тільки в процесі діяльності саме в ній удосконалюються [2, с.11].

Так з точки зору В.О. Бодрова, розвиток професійно важливих якостей майбутнього фахівця слід співвідносити з професійною придатністю. Під професійною придатністю автор пропонував розуміти: по-перше, сукупність якостей, властивостей людини, котрі визначають успішність формування придатності до конкретної діяльності (видів діяльності); по-друге, сукупність наявних, сформованих професійних знань, навичок, умінь, а також психологічних, фізіологічних й інших якостей і властивостей, що забезпечують ефективне виконання професійних завдань [3, с.10]. Учений запропонував розділяти основні чотири групи індивідуальних якостей, що утворюють у своїй сукупності структуру професійної придатності:

– абсолютні професійно важливі якості – властивості, необхідні для виконання діяльності як на мінімально припустимому або нормативно заданому – середньому рівні;

– відносні професійно важливі якості, що визначають собою можливість досягнення суб'єктом високих («наднормативних») кількісних і якісних показників діяльності («професійно важливі якості майстерності»);

– мотиваційна готовність до реалізації тієї або іншої діяльності; доведено, що висока мотивація може істотно компенсувати недостатній рівень розвитку багатьох інших професійно важливих якостей (але не навпаки);

– антипрофесійно важливі якості: структура професійної придатності припускає мінімальний рівень їхнього розвитку або навіть відсутність. Це властивості, які виступають професійними протипоказаннями до тієї або іншої діяльності. Вони, на противагу якостям перших трьох груп, корелюють із параметрами діяльності, але негативно [4, с.11].

Прихильники теорії професіогенеза (І.Н. Шпільрейн, С.Г. Геллерштейн, М.Д. Левітов та ін.) упевнені, що професійно важливі якості можна розвивати та перебудовувати у процесі професійної діяльності [5]. Так, наприклад, деякі автори зазначають, що розвиток професійно важливих якостей здійснюється за рахунок психологічних механізмів професійної соціалізації: професійної імітації, наслідування, проєкції, професійної ідентифікації, вправ у професійному мисленні і вчинках, що відображають професіоналізм [6, с.77]. А отже, професійно важливі якості поділяються на ті, які складають основу професійної соціалізації та ті, що формуються в процесі професійної діяльності.

На думку багатьох дослідників, професійно важливі якості слід поділяти на загальні та спеціальні. Така класифікація професійно важливих якостей набула широкого розповсюдження у 60-х роках ХХ ст. серед вітчизняних дослідників (М.С. Корольчук, Б.Ф. Ломов, В.Л. Марищук) і з успіхом використовуються дотепер. Наприклад, визначаючи фундаментально значущі положення щодо сутності професійних якостей, Е.Ф. Зеєр виокремив професійно-важливі якості, які необхідні будь-якому компетентному спеціалісту: спостережливість, образну, рухову й інші види пам'яті, технічне мислення, просторову уяву, уважність, емоційну стійкість, рішучість, витривалість, гнучкість (пластичність), наполегливість, цілеспрямованість, дисциплінованість, самоконтроль та ін. [7, с.55].

У відповідності з класифікацією Ю.П. Поваренкова, слід розрізняти професійно значимі та професійно важливі якості. А їх сукупність автор пропонує визначати як професійно орієнтовані якості [8, с.23].

Загальні професійні якості майбутнього фахівця обумовлюють успішність навчання, а спеціальні забезпечують продуктивну професійну діяльність його як суб'єкта праці. Загальні професійні якості майбутнього фахівця можна розглянути як якості, які сприяють навчанню, які необхідні для оволодіння будь-якою професією (цілеспрямованість, уважність, грамотність та ін.). Крім того, загальні професійні якості – це якості, які надають опосередкований вплив на професійну діяльність, але безпосередньо її не визначають.

Слід зазначити, що існують деякі розбіжності у визначенні загальних професійних якостей. У різних концепціях вони виступають як необхідні для всіх суб'єктів професійної діяльності, незалежно від її виду, і як фактори, які сприяють, полегшують, але не стають вирішальними для конкретної професії.

Інтегруючись із загальними якостями, спеціальні професійні якості формують синтетичні характеристики особистості майбутнього фахівця як суб'єкта праці. У процесі проходження етапів професійної соціалізації спеціальні якості утворюють складні переплетення і набувають інтегративний характер (наприклад, професійна спрямованість, технічний, педагогічний інтелект, комунікативна компетентність).

Розглядаючи професійно важливі якості, А.М. Вайнтрауб зазначає, що для того, щоб навчити майбутніх фахівців виконувати якісно, на сучасному рівні, функціональні обов'язки своєї професії, потрібно сформувати інший зміст професійного навчання, з використанням прийомів винахідницького мислення, Інтернет-середовища, оптимального підбору матеріально-технічного забезпечення, інтерактивних форм і методів навчання, формування характерних комутативних рис (інтуїція, манера спілкування, акторські й організаторські здібності, що підсилюють дієвий вияв професійних умінь). Творче мислення, неперервне навчання впродовж життя, уміння вчитися, наукова та дослідницька діяльність – це основні особливості сучасного робітника [9].

З точки зору Т.І. Ковалю, структуру професійно важливих якостей слід поділяти на дві структурні складові: основну та фахову. На думку вченої, до основної складової професійно важливих якостей слід віднести підструктури якостей, що є характерними для будь-якого фахівця незалежно від його професії та сфери діяльності; до фахової складової – підструктури якостей, характерних для конкретної професійної діяльності [5].

Утім, для кожної професії, спеціальності та спеціалізації спеціальні якості впливають з їх професійних функцій, завдань та особливостей професійної діяльності, які визначаються освітніми стандартами та зазначені в розділах професіограми (психограма) і їх визначення залежить від уявлення про структуру особистості професіонала, її формування та розвитку.

Психограма або психологічний «портрет» професії – це частина професіограми, яка представляє собою аналіз структури трудової діяльності та включає в себе детальний перелік психологічних та психофізіологічних якостей, що актуалізуються конкретною діяльністю. Частим випадком психограми є виділення професійно важливих якостей суб'єктів праці [10, с.136].

Досліджуючи професійно важливі якості, Є.О. Клімов зазначив, що їх не можна розмістити в ряд один за одним, вони утворюють цілісну систему. Так, визначаючи типи професій, автор зазначив, що кожен з типів професій має свій набір професійно важливих якостей:

- технономічні професії («людина-техніка»): технічний склад розуму; просторова уява; схильність до практичної праці; емоційна стійкість;
- біономічні професії («людина-природа»): спостережливість; схильність до систематизації; стійкість уваги; потреба в руховій активності;
- сігномічні професії («людина – знакова система»): здатність до математики; розвинене абстрактне мислення; висока стійкість уваги; схильність до спілкування; акуратність і посидючість;
- артономічні професії («людина – художній образ»): яскрава уява; образне мислення; схильність до творчості; гнучкість почуттів; спеціальні здібності; розвиненість функціональних здібностей (слух, зір, мова, смак і т.п.);
- соціономічні професії («людина – людина»): розвинені комунікативні здібності; емоційна стійкість, швидка переключення уваги; емпатія; спостережливість; організаторські здібності [11, с.102].

Слід відмітити, що ще у 20-ті роки минулого століття І.П. Шпільрейн і С.Г. Геллерштейн на основі психологічного вивчення професій описали групи професійно-важливих якостей, які характеризували можливості людини, як суб'єкта конкретної професійної діяльності з різних боків. Ними, зокрема були виділені такі важливі для досягнення професійного успіху якості і функції:

- які виражають стійкі індивідуальні особливості людей, але які важко піддаються тренуванню, розвитку, що особливо є важливим для того, щоб спрогнозувати майбутню професійну успішність вступника до професійної школи і молодого фахівця;
- які можна розвивати в процесі навчання і тому їх тренування повинні бути включені до програми професійної підготовки;
- які у значній мірі піддаються функціональному розладу під впливом довготривалої чи напруженої роботи або зміни знаряддя праці.

Отже, виділені І.П. Шпільрейном і С.Г. Геллерштейном різні категорії професійно важливих якостей, які включені до критеріїв профвідбору, дозволяють більш диференційовано оцінювати вагомі компоненти динамічної функціональної структури майбутнього фахівця.

Як слушно зауважують вітчизняні фахівці, до професійно важливих якостей традиційно входить широкий спектр якостей – від професійних знань, отриманих у процесі професійного навчання і самопідготовки, до природних задатків, які у процесі діяльності формуються у професійні здібності. До професійно важливих якостей також відносяться особливості особистості (мотивація, спрямованість, характер), психофізіологічні особливості (темперамент, особливості нервової системи), особливості психічних процесів (пам'ять, увага, мислення, уява

тощо), а стосовно певних видів професійної діяльності – навіть соматичні, морфологічні, конституціональні та інші якості людини [12, с.54].

На нашу думку, найбільш повну класифікацію професійно важливих якостей надав професор Е.М. Псядло, який на основі аналізу значної кількості літератури та результатів власного досліджень розробив структурно-ієрархічну класифікацію найбільш стійких і стабільних властивостей, яка складається із 4 класів, 12 груп та 70 окремих елементів професійно важливих якостей (див. табл. 1).

Таблиця 1

Класи та групи професійно важливих якостей за класифікацією Е.М. Псядло [10, с.137]

№	Класи професійно важливих якостей	Групи професійно важливих якостей		
		1	2	3
1	Моторні	Локомоторні	Нейродинамічні	Психомоторні
2	Рецептивні	Сенсорні	Перцептивні	Аттенційні
3	Когнітивні	Мнемічні	Імажинітивні	Інтелектуальні
4	Характерологічні	Вольові	Емоційні	Комунікативні

До першого класу професійно важливих якостей учений включив 3 групи моторних якостей: локомоторні (максимальна м'язова сила, фізична динамічна і фізична статистична витривалість; робоча поза і вестибулярна стійкість); нейродинамічні (сила, врівноваженість і рухливість нервових процесів; проста і диференційована сенсомоторна реакція); психомоторні (темпо-ритм рухів; точність і координація рухів; реакція на рухомий об'єкт; кінестезія).

До другого класу професійно важливих якостей професор Е.М. Псядло включив рецептивні якості: сенсорні (сенсорна і темнова адаптація; поріг чутливості; гострота зору і слуху, хроматичне зір; тактильна, температурна, нюхова і смакова чутливість); перцептивні (вибірковість, цілісність і константність сприйняття; сприйняття величини / форми, об'ємності / віддаленості, швидкості руху і часу); атенційні (обсяг, зосередженість, розподіл, переключення уваги і концентрація уваги).

До третього класу професійно важливих якостей, на думку вченого, слід віднести 3 групи когнітивних якостей: мнемонічні (короткочасна, оперативна, довготривала, зорова, слухова, рухова, наочно-образна і словесно-логічна пам'ять); імажинітивні (репродуктивне; творче; одиначне; загальне і схематизированное уявлення); інтелектуальні (наочно-дійове; образно-комбинаторне; абстрактне; словесно-логічне мислення і сімультантність мислення).

Четвертий клас професійно важливих якостей включає три групи характерологічних якостей: вольові (наполегливість; ініціативність; витривалість; витримка; сміливість); емоції та почуття (морально-етичні; інтелектуальні та емоційно-афективні властивості; настрої; психоемоційна стійкість); комунікативні (експресивне вираження; інтеракційна взаємодія; сумісність; незалежність; фатична функція).

На думку автора, використання структурно-ієрархічної класифікації та якісно-кількісна оцінка професійно важливих якостей дозволяє не тільки виявити детермінуючі якості особистості, а й оцінити напруженість їх праці для ефективної і безпечної діяльності [10, с.139].

З урахуванням мети нашого дослідження, до вищезазначеної ієрархії необхідно додати соціально обумовлені психологічні якості особистості (мотиваційні якості, ціннісні орієнтації особистості, організаторські здібності). Результати досліджень, спостереження і досвід вітчизняних фахівців показали, що особи з середніми індивідуально-психологічними і психофізіологічними даними, але з високою мотивацією до праці за вибраною професією – працьовиті, сумлінні, успішно навчаються і, більше того, у процесі професійної підготовки досягають відповідного високого рівня розвитку професійно важливих якостей [12, с.5].

Соціально-психологічний відбір спрямований на виявлення тих соціально обумовлених психологічних якості особистості (спрямованості, мотивації, прагнень, інтересів, ціннісних орієнтацій та ін.), які необхідні майбутнім фахівцям для успішного навчання чи професійної діяльності, відображають його готовність і прагнення виконувати поставлені завдання в будь-яких умовах, а також сприяють прояву почуття задоволеності своєю роботою. А отже соціально-

психологічна оцінка професійно важливих якостей майбутніх фахівців є основою особистісного підходу до професійного відбору.

Висновок. Таким чином, загальна структура професійно важливих якостей майбутніх фахівців, як головних детермінант професійної діяльності, є досить складною і внутрішньо диференційованою. Вона включає ряд основних категорій професійно важливих якостей, наявність яких є основною умовою успішності навчання і ефективної реалізації професійної діяльності майбутніх фахівців. На основі здійсненого аналізу, до структури професійно важливих якостей майбутнього фахівця, на нашу думку, слід віднести: психофізіологічні, характерологічні, а також соціально-обумовлені психологічні якості особистості. Слідуючи концепції професора Е.М. Псядло зазначені класи професійно важливих якостей пропонуємо поділити на наступні рівні:

– рівень «організму» (професійно важливі якості, які представляють собою комплексну полімодальну складову конституційно-генотипічних особливостей організму з паритетною участю соматичної (вісцеральної) та ненегативної нервової системи);

– рівень «індивіду» (професійно важливі якості (загальні, спеціальні та одиничні), які відповідають вимогам майбутньої професії);

– рівень «особистості» (адекватність індивідуально-психологічних особливостей, емоційної стійкості особистості та соціальної обумовленості вимогам майбутньої професії).

Список використаних джерел та літератури:

1. Посохова И.С., Александрова Н.А. Развитие профессионально важных качеств в контексте профессиональной социализации личности [текст] : / И.С. Посохова, Н.А. Александрова // Электронный ресурс: www.irbis-nbuv.gov.ua.
2. Климов Е.А. Психология профессионала [текст] : / Е.А. Климов. – М., 1996. – 400 с.
3. Практикум по дифференциальной психодиагностике профессиональной пригодности [текст] : учеб. пособие / [под общ. ред. В.А. Бодрова]. – М.: ПЕР СЭ, 2003. – 768 с.
4. Бодров В.А. Психология профессиональной пригодности: навчальний посібник для вузів [текст] : / В.А. Бодров. – М.: ПЕР СЭ, 2001. – 511 с.
5. Корчагіна Ю.П. Формування майбутнього фахівця технічного профілю – головне завдання вищої професійної освіти [текст] : / Ю.П. Корчагіна // Электронный ресурс: www.irbis-nbuv.gov.ua.
6. Красноперова А.Г. Профессионально-трудовая социализация в образовательном процессе комплекса [текст] : / А.Г. Красноперова // Фундаментальные исследования: зб. наук. пр. – 2008. – № 2. – С. 77-79.
7. Зеер Э.Ф. Психология профессий [текст] : Учебное пособие для студентов вузов.— 2-е изд., перераб., доп. – М.: Академический Проект; Екатеринбург: Деловая книга, 2008. – 336 с.
8. Поваренков Ю.П. Психологическое содержание профессионального становления человека / Ю.П. Поваренков. – М.: УРАО, 2002. – 160 с.
9. Вайнтрауб М.А. Сучасні вимоги до підготовки кваліфікованих робітників у системі ПТНЗ [текст] : / М.А. Вайнтрауб // Электронный ресурс: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals.htm>.
10. Псядло Э.М. Комплексная система психофизиологического профессионального отбора судовых операторов [текст] : дисс. на соис. уч. степ. д.б.н. – Одесса, 2001. – 344 с.
11. Климов Е.А. Психология профессионального самоопределения [текст] : [Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений]. – М.: Изд. центр «Академия», 2004. – 304 с.
12. Методи психодіагностики в системі професійного відбору. Метод. посібник/ [Автор-уклад.: В.В. Синявський; укладачі: Скульська В.Є., Міропольська М.А., Ортікова Н.В.] / [Під заг. ред. В.В. Синявського]. – Київ.: ДЦЗ, 2006. – 241 с.

REFERENCE

1. Posohova I.S., Aleksandrova N.A. Razvitiye professional'no vazhnyh kachestv v kontekste professional'noj socializacii lichnosti [tekst] : / I.S. Posohova, N.A. Aleksandrova // Elektronnij resurs: www.irbis-nbuv.gov.ua.
2. Klimov E.A. Psihologija professionala [tekst] : / E.A. Klimov. – M., 1996. – 400 s.

3. Praktikum po differencial'noj psihodiagnostike professional'noj prigodnosti [tekst] : ucheb. posobie / [pod obshh. red. V.A. Bodrova]. – M.: PER SJe, 2003. – 768 s.
4. Bodrov V.A. Psihologija profesijnoj pridatnosti: navchal'nij posibnik dlja vuziv [tekst] : / V.A. Bodrov. – M.: PER SJe, 2001. – 511 s.
5. Korchagina Ju.P. Formuvannja majbutn'ogo fahivcja tehničnogo profilju – golovne zavdannja vishhoї profesijnoj osviti [tekst] : / Ju.P. Korchagina // Elektronnij resurs: www.irbis-nbuv.gov.ua.
6. Krasnoperova A.G. Professional'no-trudovaja socializacija v obrazovatel'nom processe kompleksa [tekst] : / A.G. Krasnoperova // Fundamental'nye issledovanija: zb. nauk. pr. – 2008. – № 2. – S. 77-79.
7. Zeer Je.F. Psihologija professij [tekst] : Uchebnoe posobie dlja studentov vuzov.— 2-e izd., pererab., dop. – M.: Akademicheskij Proekt; Ekaterinburg: Delovaja kniga, 2008. – 336 s.
8. Povarenkov Ju.P. Psihologičeskoe soderzhanie professional'nogo stanovlenija čeloveka / Ju.P. Povarenkov. – M.: URAO, 2002. – 160 s.
9. Vajtraub M.A. Suchasni vimogi do pidgotovki kvalifikovanih robotnikiv u sistemi PTNZ [tekst] : / M.A. Vajtraub // Elektronnij resurs: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals.htm>.
10. Psjadlo Je.M. Kompleksnaja sistema psihofiziologičeskogo professional'nogo otbora sudovyh operatorov [tekst] : diss. na sois. uch. step. d.b.n. – Odessa, 2001. – 344 s.
11. Klimov E.A. Psihologija professional'nogo samoopredelenija [tekst] : [Ucheb. posobie dlja stud. vyssh. ped. ucheb. zavedenij]. – M.: Izdatel'skij centr «Akademija», 2004. – 304 s.
12. Metodi psihodiagnostiki v sistemi profesijnogo vidboru. Metodichnij posibnik/ [Avtor-ukladach: V.V. Sinjavs'kij; układachi: Skul's'ka V.Є., Miropol's'ka M.A., Ortikova N.V.] / [Pid zag. red. V.V. Sinjavs'kogo]. – Kiїв.: DCZ, 2006. – 241 s.

Нежданова Наталья Васильевна, соискатель кафедры клинической психологии ИИПО ОНУ им. И.И. Мечникова

Статья посвящена анализу теоретико методологических подходов к классификации и структуры профессионально важных качеств будущего специалиста с учетом современных профессиональных требований к будущим специалистам. Целью статьи является анализ отечественных и зарубежных научных, научно-публицистических источников, в которых посвящено внимание классификации и определению структуре профессионально важных качеств. В результате исследования, проведенного на основе теоретического осмысления ряда научных работ, определены структура и классификация профессионально важных качеств будущего специалиста.

Ключевые слова: профессионально важные качества, будущий специалист, классификация профессионально важных качеств, структура профессионально важных качеств будущего специалиста.

*N. Nezhdanova – applicant of Departments of Clinical Psychology Odessa National University
I. Mechnikov*

Theoretical methodological approach to classification and structure of professionally important qualities of the future specialist

The article analyzes the essence and the theoretical methodological approach to classification and structure of professionally important qualities of the future specialist to meet modern standards of professional requirements to future specialists. The aim of the article is the analysis of domestic and foreign scientific and journalistic sources, in which attention is paid to the concept of «professional qualities», to the classification and structure of professionally important qualities of the future specialist. As a result of the research, that was conducted on the basis of theoretical understanding of a number of scientific works, the concept classification and structure of the professionally important qualities of the future specialist was defined.

Keywords: professional qualities, the future specialist expertise, profession, to the classification and structure of professionally important qualities.